

AI Charter v0.1

Era Mikkola, 2026

A proposal for human-centered artificial intelligence.

Introduction

Humanity has reached a point where the systems it creates can participate in thinking, decision-making and the interpretation of knowledge.

Artificial intelligence is beginning to shape how humans think, decide and understand reality.

This charter proposes a simple question:
What should AI be allowed to do to a human being?

The purpose of this document is to protect human autonomy, reflection and dignity in the age of artificial intelligence. This document is an early draft and is published to encourage discussion and further development.

Articles

Article 1 – Human Agency

Artificial intelligence must not replace human thinking or decision-making. AI may support understanding, offer perspectives and assist reflection, but final responsibility remains with the human.

Article 2 – Limits of Cognitive Outsourcing

AI systems should not be designed to make humans stop thinking. They should encourage reflection, present alternatives and keep uncertainty visible.

Article 3 – Visibility of Power

AI must make its influence understandable. Humans have the right to know why a suggestion is made, what data is used and whose goals are being optimized.

Article 4 – The Right to Slowness

Humans have the right to time before decisions. AI should support thoughtful decision-making rather than accelerating impulsive reactions.

Article 5 – Protection of Individual Voice

AI systems should not only reinforce majority views or algorithmic popularity. They should allow space for independent thinking and minority perspectives.

Article 6 – Ownership of Personal AI

Personal AI should primarily belong to the individual it serves. It must not become a hidden instrument for manipulation, advertising or external control.

Article 7 – Emotional Safety

AI must not intentionally exploit psychological vulnerabilities. It should support human stability and well-being.

Article 8 – No Autonomous Harm

AI must not be used in systems capable of causing physical harm without meaningful human control.

Article 9 – Responsibility of Memory

AI participates in humanity's collective memory. It must support the preservation of knowledge and resist manipulation of historical truth.

Article 10 – Future Generations

The development of AI should consider the rights and autonomy of future generations.

AI-peruskirja v0.1

Era Mikkola, 2026

Ehdotus ihmiskeskeisen tekoälyn periaatteiksi.

Johdanto

Ihmiskunta on saavuttanut pisteen, jossa sen luomat järjestelmät voivat osallistua ajatteluun, päätöksentekoon ja tiedon tulkintaan.

Tekoäly alkaa vaikuttaa siihen, miten ihmiset ajattelevat, tekevät päätöksiä ja ymmärtävät todellisuutta.

AI-peruskirja esittää yksinkertaisen mutta perustavan kysymyksen:
Mitä tekoälyn tulisi saada tehdä ihmiselle?

Tämän dokumentin tarkoitus on suojella ihmisen autonomiaa, harkintakykyä ja arvokkuutta tekoälyn aikakaudella. Tämä dokumentti on varhainen luonnos ja julkaistaan keskustelun ja jatkokehityksen pohjaksi.

Artiklat

Artikla 1 – Ihmisen toimijuus

Tekoäly ei saa korvata ihmisen ajattelua tai päätöksentekoa. Sen tehtävä on tukea ymmärtämistä ja harkintaa, mutta vastuu säilyy ihmisellä.

Artikla 2 – Ajattelun ulkoistamisen raja

Tekoälyjärjestelmiä ei tule suunnitella siten, että ihminen lakkaa ajattelemasta itse. Niiden tulee rohkaista pohdintaan ja vaihtoehtojen tarkasteluun.

Artikla 3 – Vallan näkyvyys

Ihmisellä on oikeus tietää miksi tekoäly tekee ehdotuksia, mitä dataa käytetään ja mitä tavoitteita järjestelmä optimoi.

Artikla 4 – Hitauden oikeus

Ihmisellä on oikeus aikaan ennen päätöstä. Tekoälyn tulee tukea harkintaa eikä kiihdyttää impulsiivista reagointia.

Artikla 5 – Yksilön äänen suoja

Tekoälyn tulee mahdollistaa myös vähemmistöjen ja yksilöllisten näkökulmien esiin tuleminen.

Artikla 6 – Personal AI:n omistajuus

Henkilökohtainen tekoäly kuuluu ensisijaisesti ihmiselle, jota se palvelee.

Artikla 7 – Emotionaalinen turvallisuus

Tekoäly ei saa hyödyntää ihmisen psykologisia heikkouksia sitouttamisen tai kontrollin lisäämiseksi.

Artikla 8 – Ei autonomista vahingoittamista

Tekoälyä ei tule käyttää järjestelmissä, jotka voivat aiheuttaa fyysistä vahinkoa ilman merkittävää ihmiskontrollia.

Artikla 9 – Muistin vastuu

Tekoäly osallistuu ihmiskunnan kollektiiviseen muistiin ja sen tulee suojella tiedon luotettavuutta.

Artikla 10 – Tulevat sukupolvet

Tekoälyn kehityksessä tulee huomioida myös tulevien sukupolvien oikeudet ja autonomia.